

Sveriges första kvinnliga jurister
Docent Elsa Trolle Önnerfors, Juridiska fakulteten Lunds universitet

---

Hur såg det ut för hundra år sedan?

Kvinnor och utbildning

- Kvinnor fick ta studentexamen 1870
- Kvinnor fick rätt att avlägga akademisk examen vid universiteten 1873 (undantag: examen i teologi och de högre juridiska examina)

Informella och formella hinder längs vägen

- Tjänstehinder i 28 § i 1809 års regeringsform:

”Konungen äger att i statsrådet utnämna och befordra infödde svenske män till alla de ämbeten och tjänster [...]”

- Tjänster som domare och professor fick inte innehas av kvinnor

tro vi dock, att det juridiska området är det för kvinnan minst lämpliga och det sista, som hon kommer att beträda.

För öfrigt, hvilket monopol har väl det ena eller andra könet på de olika yrkena? Tydligen intet annat än det naturen anger. Intet bevisar att vår herre, när han dref ut Eva ur det Jordiska paradiset förbjöd henne att bli advokat. Var det inte just hon som i detta paradys förde den ondes talan....?”

Tidskrift för hemmet 1881

Svenska Dagbladet 1909

Hur många kvinnor började läsa juridik?

- Den enda kvinnan som läste juridik under 1800-talet var Elsa Eschelsson
- Hon var Sveriges första kvinnliga juris kandidat och juris doktor
- Ville men kunde inte bli professor i civilrätt på grund av 28 § i regeringsformen

Bara fem kvinnor hade tagit en juris kandidatexamen i Sverige 1914

Elsa Eschelsson,
Uppsala 1892

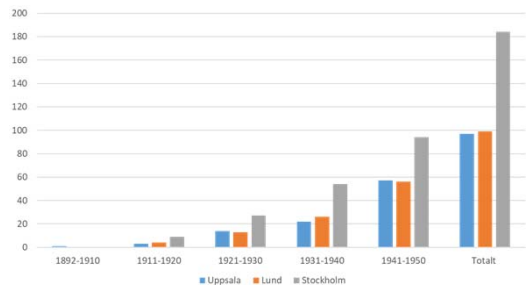
Anna Bugge
Wicksell,
Lund 1911

Eva Andén,
Uppsala 1912

Märta
Björnbom-
Romson,
Stockholm,
1913

Hilma
Hansson-
Söderqvist,
Stockholm,
1913

Antal kvinnor som avlade juris kandidatexamen i Uppsala, Lund och Stockholm under perioden 1892-1950

De första kvinnliga advokaterna

- En lagändring i slutet av 1800-talet slog fast att även kvinnor hade rätt att uppträda som rättegångsombud i domstol
- Eva Andén blev den första kvinnliga ledamoten av Sveriges advokatsamfund 1918

18.
Föreläsning och bifölles inträdeshandlingar av herrn Albert Hallin, Fredrik A. Sjöström, av. Rannqvist och fruon Eva Andén, samtliga i Stockholm och skulle här uttömas, att fruon Andén var den första kvinna, som varit tillräde i Sveriges Advokatsamfund, som uttömligt till pressen skulle stå.

**Advokat
Eva Andén**
Jur. kand.
Led. av Sveriges Advokatsamfund.
Lilla Vattugatan 14, Stockholm
Tel. 7576, 7592, Norr 18136
Fam. jurrättsläsare. Förtolknings-,
Handrättsläsare, Upplysning-,
Förtolknings-
Juridiska uppgifter av alla slag.
Även skriftliga föreläsningar.

Kvinnliga advokater under 1910-talet

- De flesta av de första kvinnliga advokaterna var verksamma i Stockholm
- De arbetade ofta tillsammans med andra kvinnliga jurister eller med sina äkta män
- Eva Andéns och Mathilda Staël von Holsteins advokatbyrå 1919 blev en plantskola för kvinnliga jurister
- De familjerättsliga ärendena stod för en stor del av de kvinnliga juristernas verksamhet

---

”Bästa sättet att få en kvinnlig advokat att dra sig tillbaka är att gifta sig med henne.”

De gifta kvinnliga juristerna.

Från Ester Sandberg kom till till löpare intress i Frontamålet.

Hälsöfullt som rättslögens bud från sällsamare-måden.

Från Ester Sandberg.

— Ölgenheten för en kvinnlig jurist, som råkar vara gift, ligger således i mannens måkonnanskap!

— Ja, det är roten och upphovet till det onda. Man kostar på sig studier och dyra arbetar, men råkar man händelsevis att gifta sig, blir man hindrad i utövningen av sitt yrke. Det är ju meningslöst. För mig går det an, ty min man är advokat och biträder mig att föra mina klienters talan inför rätten, men värre är det för dem, som äro gifta med män av andra kategorier. De få vända sig till vakuumstärna i stället.

Hilma Hansson-Söderqvist i tidningen *Rösträtt för kvinnor* 1914

Gift kvinna som advokat.

Äter en som vägrats föra sinna talan.

Riksdagens skrivelse om en lagändring f. n. under emprörning.

Hilma Hansson-Söderqvist. Tone Carls-Englund.

Kvinnliga jurister vid rättshjälpsanstalterna

- 1919 års lag om fri rättegång på statens bekostnad
- Rättshjälpsanstalterna erbjöd kostnadsfri rättshjälp av kommunalt anställda jurister

Advokaterna Gerd Schalling (t.v.) och Sonja Branting-Westerstahl (t.h.)

1920-tal: Behörighetslagen och de första kvinnliga domarna i underrätt

Birgit Spångberg i Askims häradsrätt 1926

Marguerite Traugott i Svartlösa-Öknebo häradsrätt 1927

De kvinnliga advokater under 1930- och 1940-talet

Kvinnlig advokatträff.

Advokaterna Ingrid Norlander (fr. v.), Lily Malmar, Märta Björnsom, Märta Wikström och Benja Branding-Westerström.

Fråga: Vilka kunna för en kvinnlig studerande utsikterna för närvarande vara på den juridiska banan? Frequenterant.

Svar: Med hänsyn till att advokatycket torde vara det vanligaste för kvinnliga jurister beror det alltså på båg, fallenhet och relationer om man skall komma någon värt.

Kvinnliga
Kvinnlig Jurist
erh. plats å jur. byrå i Sthlm. Svar t. "Energi o. omdöme", Sv. Dagbl., Birg. Jarlsg.

SÅGRA ÖRE MED EN AV VÅRA KVINNLIGA ADVOKATER

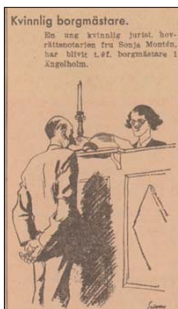

1940-tal: behörighetslagen avskaffas och § 28 i regeringsformen ändras

Kvinna får lika behörighet.

Kvinnlig hovrättsfiskal i Svea hovrätt.
Den första kvinnliga hovrättsfiskalen i Svea hovrätt har i dagarna förordnats. Det är jur. kand. SARA FALK, som tagit sin examen vid Stockholms högskola och som sedan under tre år haft tjänstfästing i Kristinehamn. Den första kvinnliga hovrättsfiskalen i landet är en annan kvinnlig jurist, Anna Lisa Viñdal, som fått sitt förordnande vid Göta hovrätt. Fröken Falk har juristexamen — hon är skönligen dotter till framtidens regeringsrådet Herman Falk.

Kvinnlig borgmästare. Se: en kvinnlig jurist, hovrättsfiskalen fru Sonja Mörda, har blivit L.Ö.F. borgmästare i Skapellen.

Första kvinnliga hovrättsassessorn. Fröken Anna-Lisa Viñberg.

**Första kvinnliga häradshövdingen 1963:
Anna-Lisa Vinberg**

**Första kvinnliga justitierådet 1968:
Ingrid Gärde Widemar**

Hon är van vara först.

Landets första kvinnliga häradshövding, Anna-Lisa Vinberg, utnämnd på fredagen, är inte ovan vid att sitta ner på stolar som tidigare varit reserverade för herrar. Hon har varit landets första kvinnliga hovrättsassessor (1951) och även det första hovrättsrådet i klockor (1953). Många säger vidare att hon under Uppsalären var landets sötaste jurist, men den titeln blev aldrig officiellt dokumenterad.

Häradshövding Anna-Lisa studerade alltså i Uppsala. Sin karriär efter jur kand (1932) har hon däremot helt förlagt till västra Sverige. Hon började som aspirant vid Göta hovrätt, var sedan ute på förordnanden, men återvände 1939. Hon blev s.o fiskal 1947 och s.o hovrättsassessor 1948. I december 1953 utnämns...

Anna-Lisa Vinberg

De kvinnliga juristerna inom akademien

- Gunvor Wallin var den andra kvinnliga juristen att disputerat (Lund 1958)
- Anna Christensen blev den första kvinnliga professorn i juridik (Lund 1975)

Harmoniskt då Lund fick kvinnlig jur. dr

LUND. (S) Den senaste utnämningen. — Man får stycka av sig här med på sin till tucka docent Axel Adnerstedt, följande epoken vid den historiska disputationen i Lund på fredagen, då jur. dr. Gunvor Wallin blev Sveriges första kvinnliga jur. dr. I detta århundrade och den tredje över huvud taget. Sedan 1811. (S)

Gunvor Wallin

Första kvinnliga juridikprofessorn

Anna Christensen, första kvinnliga juridikprofessorn, vid en utnämning i Lund på fredagen. Utöver henne står i bakrad andra juridikprofessornerna Birger Berg, Ulrika Frisén och Gunna Eriksson.

Avslutning:
Hur ser det
ut idag?

Advokaterna Fröja Adlers och Ingvar Lundkvist.
Första paret mor-dotter advokater

**Konkurrensen om framtidens
juristjobb ökar – och kvinnorna
kommer vara i majoritet**

Publicerad: 2016-02-25 14:03

Foto: Bertil Ericson/TT

**Kvinnliga
domare är
framtiden**

Konkurrens tillver på ett
svårt utvald domare i
Frankrike. 70 domar-
utvaldningen är 50 pro-
cent kvinnor. De har
de mest prestigefulla
arbetstiderna i världen.
Kvinnorna är utvalda
till en högre ålder. Det
tyder på att det finns fler
kvinnor än män på de
mer utbildningen. 77
procent. Det är en
högtid.

2016-02-25 14:03

LUNDS
UNIVERSITET
